

MINISTERSTVO

PŔODOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

minister pôdohospodárstva a rozvoja
vidieka Slovenskej republiky
Ján Mičovský

Bratislava, 18. septembra 2020

Číslo spisu: 10848/2020-500

Číslo záznamu: 41462/2020

USMERNENIE

pre materské školy, základné školy a pre školy určené pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú zapojené do programu poskytovania pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov, pokiaľ ide o spôsob úhrad za tieto poľnohospodárske výrobky medzi týmito školami na jednej strane a deťmi a žiakmi na strane druhej

Podľa § 6 ods. 8 nariadenia vlády SR č. 200/2019 Z. z. v znení nariadenia vlády SR č. 195/2020 Z. z. môže materská škola, základná škola alebo škola pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „škola“) poľnohospodárske výrobky ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny, mlieka alebo mliečnych výrobkov uvedených v prílohách č. 1 a 2 k nariadeniu vlády SR č. 200/2019 Z. z. v znení nariadenia vlády SR č. 195/2020 Z. z. (ďalej len „školské výrobky“) deťom alebo žiakom v rámci programu poskytovania pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia a zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a mlieka a mliečnych výrobkov (teda v rámci programu ustanoveného v čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 v platnom znení) (ďalej len „školský program“) distribuovať spolu s jedlami poskytovanými v zariadení školského stravovania. Týmto ustanovením teda Slovenská republika využíva možnosť, ktorú členským štátom Európskej únie (ďalej len „členský štát“) poskytuje čl. 11 delegovaného nariadenia (EÚ) 2017/40, podľa ktorého môžu členské štáty v riadne odôvodnených prípadoch povoliť školám distribúciu poľnohospodárskych výrobkov, na ktoré sa poskytuje pomoc EÚ v rámci školského programu, aj v spojení s riadnymi školskými jedlami, ak to považujú za účinnejší spôsob dosiahnutia cieľov svojej stratégie. To v podmienkach Slovenskej republiky znamená distribúciu školských výrobkov v rámci školského programu prostredníctvom zariadení školského stravovania. Ani v prípade takejto formy dovolenej distribúcie školských výrobkov v rámci školského programu sa však tieto výrobky nestávajú súčasťou bežného školského stravovania, nakoľko účelom školského stravovania je príprava, výdaj a konzumácia jedál a nápojov stravníkmi v čase ich pobytu v škole, a to predovšetkým deťmi a žiakmi tej ktorej školy. Nie je možné, aby členský štát využíval školský program na nahrádzanie či dopĺňanie vlastného systému zabezpečovania riadneho školského stravovania, zvlášť v prípade, že sa v rámci takéhoto systému školské jedlá neposkytujú bezodplatne (resp. v prípade, že sa poskytujú za úhradu od zákonného zástupcu daného dieťaťa alebo žiaka). Článok 11 delegovaného nariadenia (EÚ) 2017/40 v tejto súvislosti výslovne ustanovuje, že školské výrobky distribuované v rámci školského programu v spojení s riadnymi školskými jedlami sa nesmú používať na prípravu riadnych školských jedál a že v prípade odplatnej distribúcie riadnych školských jedál zároveň nesmú byť používané ako náhrada výrobkov, ktoré majú byť súčasťou týchto riadnych školských jedál. Je teda absolútne vylúčené, aby sa úhrada za tieto školské výrobky v rámci školského programu hradila z úhrad nákladov na nákup potravín a na úhradu režijných nákladov zo strany zákonných zástupcov detí a žiakov v tých zariadeniach školského stravovania, ktorých zriaďovateľom je miestny orgán štátnej správy (v praxi okresný úrad

v sídle kraja), obec alebo samosprávny kraj, ak sú tieto úhrady určené podľa školského zákona (v prípadoch zariadení školského stravovania zriadených obcou alebo samosprávnym krajom sú tieto úhrady podľa školského zákona konkrétne určené všeobecne záväzným nariadením).

Možné spôsoby financovania úhrad za školské výrobky v rámci školy zapojenej do školského programu:

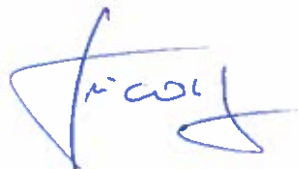
1. Úhrady za dodávky školských výrobkov v rámci školského programu je možné hradiť z vlastných zdrojov školy, ktoré nie sú právne viazané na iný účel. Takýmito zdrojmi môžu byť napríklad časť dotácie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa, poskytovanej na zabezpečenie iného jedla ako obeda v materskej alebo základnej škole, ktorá sa nevyčerpá na pokrytie úhrady nákladov na nákup potravín a úhrady režijných nákladov určenej podľa školského zákona (teda časť tejto dotácie, ktorá sa nevyčerpá na redukciiu tejto úhrady, ktorú by inak platil zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka), alebo príspevok od obce alebo samosprávneho kraja na stravovanie žiakov podľa § 6 ods. 12 písm. e) a § 9 ods. 12 písm. e) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
2. Úhrady za dodávky školských výrobkov v rámci školského programu je najlogickejšie vyberať práve od detí a žiakov zapojených do školského programu, resp. od ich zákonných zástupcov. Školy predsa dodávateľom školských výrobkov na účely ich prihlásenia sa do školského programu v danom školskom roku v zmysle § 5 ods. 2 písm. d) nariadenia vlády SR č. 200/2019 Z. z. v znení nariadenia vlády SR č. 195/2020 Z. z. hlásia počty detí a žiakov zapojených do školského programu, takže škola má na začiatku školského roka prehľad o počtoch detí a žiakov, ktorí sú do školského programu v danom školskom roku zapojení. Keďže zariadenia školského stravovania od zákonných zástupcov detí a žiakov bežne v pravidelných intervaloch vyberajú poplatky za zabezpečovanie školského stravovania, ktorými sú v prípade zariadení školského stravovania zriadených miestnym orgánom štátnej správy, obcou alebo samosprávnym krajom úhrady nákladov na nákup potravín a úhrady režijných nákladov určené podľa školského zákona, v rámci výberu týchto poplatkov môže dané zariadenie školského stravovania, na ktoré je distribúcia školských výrobkov v rámci školského programu delegovaná, vyberať aj úhrady za distribúciu školských výrobkov v rámci školského programu zapojeným deťom a žiakom. Táto úhrada by samozrejme netvorila súčasť úhrad nákladov na nákup potravín a úhrad režijných nákladov určených podľa školského zákona (a preto by samozrejme ani nebola vyjadrená vo finančných pásmach určujúcich rozpätie nákladov na nákup potravín na jedno jedlo podľa vekových kategórií stravníkov a v prípade zariadení školského stravovania zriadených obcou alebo samosprávnym krajom by samozrejme nebola ani ustanovená vo všeobecne záväznom nariadení), avšak v rámci logistiky platieb za poskytovanie školského stravovania a za distribuovanie školských výrobkov v rámci školského programu by tieto dve platby mohli byť vyberané naraz. Podrobnosti o spôsobe výberu tejto platby si samozrejme môže každá škola upraviť osobitne, podľa prevádzkových podmienok tej ktorej školy a podľa úpravy jej vzťahu k jej zariadeniu školského stravovania.

V prípade takéhoto spôsobu financovania úhrad za dodávky školských výrobkov v rámci školského programu je zároveň kľúčové, aby bol zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka jednoznačne informovaný, že poplatok na úhradu školských výrobkov v rámci školského programu je poplatkom za distribuované školské výrobky, ktoré sú v rámci školského programu distribuované za zlomok ich trhovej ceny, ktorá v prípade školských výrobkov uvedených v tabuľke A prílohy č. 1 a v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády SR č. 200/2019 Z. z. v znení nariadenia vlády SR č. 195/2020 Z. z. (ďalej len „neochutené školské výrobky“) dokonca dosahuje takmer rovnako nízku cenu, akou je výška DPH za tieto výrobky, a že sa v žiadnom prípade nejedná o akýsi dodatočný poplatok za poskytovanie školského stravovania. Je totiž dôležité predchádzať tomu, aby sa zákonný zástupca daného dieťaťa alebo žiaka nesprávne domnieval, že

sa od neho žiada doplatok za poskytovanie školského stravovania. Toto treba v komunikácii s tým ktorým zákonným zástupcom dieťaťa alebo žiaka striktne oddeliť a jednoznačne komunikovať, že poplatky za školské stravovanie sú ustanovené v konkrétnej výške (v prípade zariadení školského stravovania zriadených obcou alebo samosprávnym vo výške ustanovenej vo všeobecne záväznom nariadení), a že v prípade záujmu o odoberanie školských výrobkov jeho dieťaťom alebo žiakom v rámci školského programu sa za tieto výrobky taktiež platí poplatok, ktorého výška je v prípade neochutených školských výrobkov samozrejme v porovnaní s ich trhovou hodnotou zanedbateľná.

3. Úhrady za dodávky školských výrobkov v rámci školského programu môže škola samozrejme zafinancovať aj externý subjekt, napríklad vo forme poskytnutia finančného daru, ktorý následne škola použije práve na úhradu za dodávky týchto výrobkov. Môže sa pritom jednať o dar od nepodnikateľských, ako aj od podnikateľských subjektov.

Možností financovania úhrad za dodávky školských výrobkov v rámci školského programu je teda viac, pričom školy majú taktiež v rámci vykonávania školského programu viaceré možnosti zabezpečenia ich distribúcie deťom a žiakom. Školy na tento účel obvykle využívajú svoje zariadenia školského stravovania, čo je vzhľadom na vyššie uvedené samozrejme predpokladaný a dovolený spôsob distribúcie školských výrobkov v rámci školského programu. Ani pri takomto spôsobe distribúcie školských výrobkov sa však školské výrobky v rámci školského programu nedistribuuju v rámci bežného školského stravovania, ale sa distribuuju nad rámec školského stravovania, v rámci školského programu ako spoločného programu Slovenskej republiky a Európskej únie. Toto je kľúčové nie len z hľadiska možností financovania distribúcie týchto školských výrobkov v rámci školského programu, ale aj z hľadiska aplikácie pravidiel týkajúcich sa prípravy a poskytovania jedál a nápojov pre stravníkov zariadenia školského stravovania. Podľa školského zákona totiž školská jedáleň pripravuje a poskytuje jedlá a nápoje pre stravníkov podľa odporúčaných výživových dávok, materiálovo-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie podľa vekových skupín stravníkov vydaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, čo znamená, že školská jedáleň tieto jedlá a nápoje pripravuje a poskytuje podľa určitej regulácie uplatňovanej v rámci systému školského stravovania. Táto regulácia sa však nedotýka poskytovania školských výrobkov v rámci školského programu, nakoľko tieto sa samozrejme poskytujú nad rámec školského stravovania prostredníctvom samostatného programu, v rámci vykonávania ktorého navyše zariadenie školského stravovania vystupuje len ako zariadenie, prostredníctvom ktorého školské výrobky deťom a žiakom distribuuje samotná škola.

Ing. Ján Mičovský, CSc.
minister